

MONIKIELISYYS VAHVUUDEKSI

Selvitys kansallisen kielivarannon tilasta ja kehittämistarpeista

Riitta Pyykkö

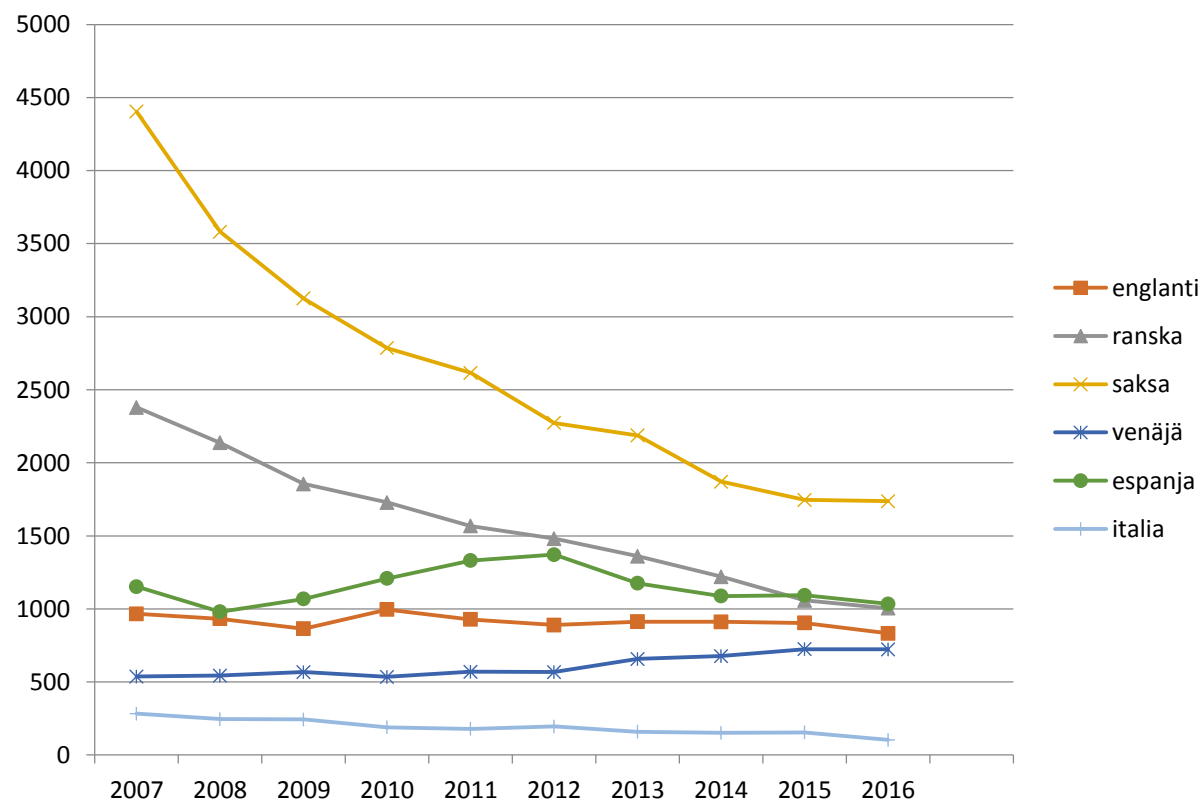
Selvityksen julkistustilaisuus

Helsinki 13.12.2017

Miksi selvitys on ollut tarpeen?

- Kouluissa opiskellaan yhä harvempia kieliä
- Uhkana myös alueellinen ja sosiaalinen eriarvoistuminen
- Englannin kielen ohella työelämässä ja kansainvälisessä yhteistyössä tarvitaan kuitenkin myös muita kieliä
- Maahanmuutto on lisännyt sekä kielikoulutustarpeita että kielivarantoa: tarvitaan kuvan selkeyttämistä
- Eri koulutusasteita koskevia ratkaisuja tehdään yksittäisinä, vaikka ne vaikuttavat toisiinsa; tarve Suomen kielikoulutuspolitiikan perusteiden ja tavoitteiden selkeyttämiseen ilmeinen
- Keskustelua kielikoulutuksesta käyty runsaasti, mutta se on ollut hajanaista

Lyhyen kielen ylioppilaskokeeseen ilmoittautuneet 2007-2016

Selvityksen tulosten julkaiseminen

- Toimenpide-ehdotukset perusteluineen, tiivis versio:
  - Painettu ja verkkoversio
  - Kolme kieliversiota: *Monikielisyys vahvuudeksi*, *Flerspråkighet som resurs* ja *Multilingualism as a strength*
- Taustamuistio lähdetietoineen suomen kielellä verkkoversiona
- Jatkokäsittelyssä ja päätöksenteossa tärkeä ajatella kielivarantoa kokonaisuutena ja huomioida myös voimassa olevan Kansalliskielistrategian linjaukset

Onko meillä oikea kuva kansallisesta kielivivarannosta?

- Suomessa puhutaan yli 500 kieltä
- Yhä useampi perhe on kaksi- tai useampikielinen (mutta tilastoihin voi ilmoittaa vain yhden äidinkielen)
- Kielitaitoa karttuu yhä enemmän myös muualla kuin koulutuksessa
- Tunnustammeko kielitaidon eri osa-alueet?
- Kielten osaaminen kartuttaa kulttuurienvälistä osaamista ja keskinäistä ymmärtämistä
- Kielivivarantoa on myös yleinen valmius oppia kieliä, ei vain jonkin yksittäisen kielen osaaminen

Suomessa puhutut muut ensikieliset 2016

Väestörekisteriin äidinkieli	merkitty	Henkilöä
venäjä		75 444
viro		49 241
arabia		21 783
somali		19 059
englanti		18 758
kurdi		12 226
kiina		11 334
persia, farsi		10 882
albania		9791
vietnam		9248
thai		9047
espanja		7449
turkki		7403
saksa		6256
puola		5081

Miten kannustaa opiskelemaan useampia kieliä?

- Hyödynnetään varhaista herkkyysevaihetta:
  - Neuvoloihin asiantuntemusta lasten kielenkehityksestä
  - Varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen kielenopiskelun aloittamiseen orientoivia elementtejä
  - A1-kieli alkamaan ensimmäiseltä luokalta ja valinnainen A2 kolmannelta luokalta
- Muutetaan koulujen kieltenopiskelun käytäntöjä
  - Vahvistetaan kielitietoisuuden opetuksen asiantuntijuutta
  - Hyödynnetään oppiainerajat ylittävien oppimiskokonaisuuksien tarjoamia mahdollisuuksia (kielen ja muun oppimissisällön yhdistäminen)
- Vahvistetaan lasten ja nuorten motivaatiota
  - Erilaisia polkuja kielten aloittamiseen eri asteilla
  - Arjessa opitun tunnustaminen
  - Kieliopinnojen huomioiminen hakeuduttaessa seuraavalle koulutusasteelle
  - Kieli/kielet väylänä kulttuuriin ja kansainvälisyyteen

Kielipolun jatkumon varmistaminen

- Kielivalinnat vähenevät koulutuksen edetessä toiselle asteelle; toisaalta aikuiset heräävät opiskelemaan kieliä myöhemmin
- Työelämässä toimitaan verkostoissa, lähes kaikki tehtävät edellyttävät kielellisiä taitoja eli kielitaidosta tullut osa ammattitaitoa
- Systemaattista tietoa työelämän kielitaitotarpeista on kuitenkin liian vähän
- Tarvitaan sekä strategisia että käytännöllisiä ratkaisuja
  - Kannustetaan kuntia laatimaan vuoteen 2020 mennessä kieli- ja kansainvälisyysohjelmat
  - Kehitetään toisen asteen oppilaitosten ja vapaan sivistystyön oppilaitosten yhteistyötä
  - Tuetaan kuntia hyvien käytänteiden löytämiseksi ja levittämiseksi
  - Vahvistetaan yhteistyötä kansallisesti ja naapurimaiden kanssa vähemmän opiskelluissa kielissä digitalisaatiota hyödyntäen

Lämpimät kiitokset kaikille selvitystyöhön myötävaikuttaneille!